

I det följande äro de båda läsningarna mycket olika, och inskriften har tydligen varit mycket svåräst: 20—27 **y k kiar · þa** (Aschaneus) och **uikusa · ak**. Man skulle här snarast vänta ännu ett epiteto, förbundet med 'och': **uk harþa ok harða** »och hård».

I inskriftens senare hälft ha läsningarna ett ord gemensamt 33—37 **karþi** B 322 (**kerþi** Aschaneus), d. v. s. predikats verbet *gerði* 'gjorde'. Därframför kan man då vänta ett namn i nominativ: 28—32 **auker** Aschaneus, **arþir** B 322. Efter **karþi** bör följa objektet: 38—40 **bro** Aschaneus, 38—41 **bink** B 322. Läsningen **bro** måste anses ytterst osannolik: det är föga troligt, att inskriften har meddelat, först att någon har låtit göra bron och sedan i omedelbar fortsättning, att en annan har gjort bron. Utom i namnet 5—14 **manseki · bro** förekommer ordet *bro* ytterligare en gång i vardera läsningen: 38—40 **bro** Aschaneus, 48—52 **broin** B 322 (**uibhio** Aschaneus). Ingendera läsningen torde på denna punkt vara pålitlig.

Ovanför huvudslingan finnes utmed stenens kanter ett par kortare runslingor med några runor: 53—60 **fulki . . . rki** Aschaneus, 53—59 **ful - . . . uki** B 322. De båda teckningarna synas ange, att därovanför funnits en avsats i stenen. Det är därför mycket ovisst, om de båda styckena någonsin ha tillhört en sammanhängande, bågformig runslinga. Möjligen skola runorna här läsas tillsammans. Det sannolika blir då att här har stått namnet *Fullhugi*. Icke alldeles uteslutet torde det vara, att detta utgjort inskriftens början. Efter 57—59 **uki** har funnits plats för tre runor **lit**, vilka emellertid få förutsättas ha varit helt utplånade vid 1600-talets början.

G. Stephens, som har använt Aschaneus' läsning, ger följande tolkning av inskriften: »they shall make Mansenge bridge broad and walled (parapeted on each side). Aukar made the bridge. Biorn the runes coaved. Fulker made the mark.» Han supplerar nämligen slutet: **fulki[r kerþi me]rki**.

S. Bugge vill rätta 20—28 **uikusa · aka** B 322 till **ukkuspaka**. Han hänvisar till inskriften på L 233, B 519 Årby, Lena sn: **bru : kus : þaka × kiarþu**. »Altsaa gera Mansengibró bréða ok Guss þakka 'og til Lön af Gud'. Jfr isl. *gera túnd til Guðs þakka*. Navnet foran **kerþi bro** lader sig efter Tegningerne ikke sikkert bestemme.»

E. Brate håller det för »mycket ovisst», om ristningen på toppen av U 638 »kan hava utgjort uppgift om Fot som ristare». Han skulle i så fall ha tecknat sitt namn på samma sätt som (enligt Brates mening) på Sö 341. Det finns ingen sannolikhet för detta antagande.

639. Skörby, Kalmar sn.

Litteratur: D 1: 49. R. Dybeck, Svenska runurkunder 2 (1857), s. 24 (nr 78), Reseberättelse 1858 (ATA); S. B. F. Jansson, Rapport till Riksantikvarien 16/10 1947 (ATA).

Avbildningar: Dybeck a. a.

Dybeck berättar om fyndet i *Svenska runurkunder*: »För att undersöka en märkvärdig fornleminingsplats på Skörby egor, norr ut från stället i den så kallade *Baltes hage*, följde jag en smal skogsväg, ledande från Ytter-Grans socken. Några famnar in i skogen norr om hagen och nära vägen låg bland en mängd stenar detta stycke af en runsten, till en del höljdt af grus.» I *Sveriges runurkunder* (D 1: 49) säger han helt kortfattat: »Ligger vid en sämre körväg i hagen mellan Skörby och Bålstad. Den kallas af någre *Baltes-hage*, men de fläste säga *Balders hage*. Några högst egna och märkliga, hittills icke beskrifna stensättningar äro i hagen.» — Enligt beskrivningen till Geologiska kartbladet »Fånö» (1863) finnes en runsten »något S om Björnbros i den s. k. Balders vret». Platsen är utmärkt på kartbladet: på västra sidan om den smala byväg, som från Skörby går norrut mot Bålsta gård i Yttergrans socken, ungefär 1 km. N om Skörby. I närheten är ett gravfält markerat.

Runstenen, som på Dybecks tid endast var ett fragment, har ej kunnat anträffas vid senare efterforskningar. S. B. F. Jansson meddelar i en rapport till Riksantikvarien 1947: »På platsen

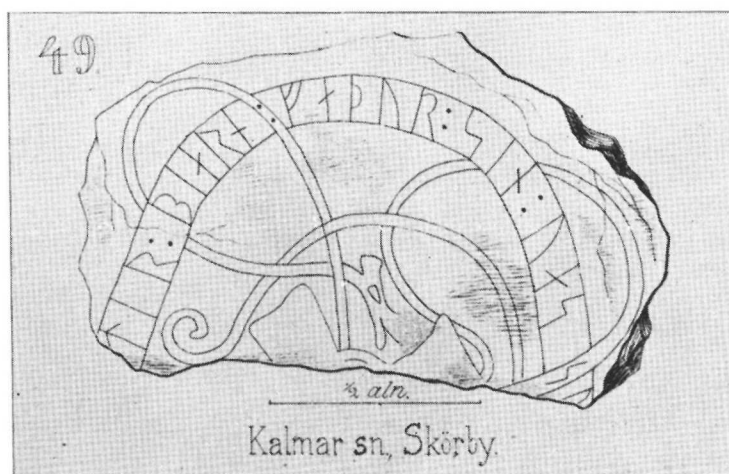

Fig. 38. U 639. Skörby, Kalmar sn. Efter D 1: 49.

ligger på bägge sidor om vägen ett gravfält med stora högar,stensättningar och resta stenar. Gravfältet har tydligen ursprungligen haft en utsträckning i N—S av c:a 250 m. Södra delen av gravfältet, på en sträcka av 125 m., är i sen tid bortodlad. I gravfältets sydligaste del stå två resta stenar omedelbart Ö om vägen. Vid vägens västra sida finnes här en till största delen igenvuxen grusgrop, i vars raskanter spåren efter en gravhög synas. Enligt markeringen på geologiska kartan borde runstenen ha stått alldeles i närheten av denna hög. Stenen har med all sannolikhet försvunnit i samband med nyodlingen. Någon uppgift i trakten om runstenen stod ej att få.»

Övre delen av en runsten. Fragmentets höjd omkr. 0,50 m., bredd omkr. 0,85 m.

Inskrift (enligt Dybeck):

... **tir : biarn : faður : sin : uas su** ...

... [æf]tir Biorn, faður sinn. Vas su[nr] (?) ...

»... efter Björn, sin fader. Han var son (?) ...»

Till läsningen: D 8:o n:r 78 har sk : efter 19 s. Det saknas emellertid i D 1: 49.

Redan Dybeck har antagit, att 20—21 **su** är en rest av ordet *sunr* 'son'.

Torresta, Kalmar sn.

Enligt *Ransakningarna* fanns »Een Runesten wedh Tårrestadh Engzlyckian medh bokstäfwer på skrefwen på Wäster sijdan om Eneby.» Någon runsten på denna plats är icke känd från senare källor. Och stenen söktes förgäves vid inventeringen 1941.

640. Väppeby, Kalmar sn.

Pl. 17.

Litteratur: B 319, L 32, D 1: 51. J. Bureus, Fa 6 s. 70 n:r 131 (Bureus' egen uppteckning), s. 100 n:r 34 (Aschaneus), Fa 5 n:r 229, Fa 1 s. 53; *Ransakningarna* 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 212; P. Elvius och J. Arenius, *De Fierdhundria* (diss. 1717), s. 104; *Kyrkoinventarium* 1829 (ATA); UFT 26 (1910), s. 10; *Handlingar* i ATA 1919, 1930, 1946.

Äldre avbildningar: J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 319); Dybeck a. a.